

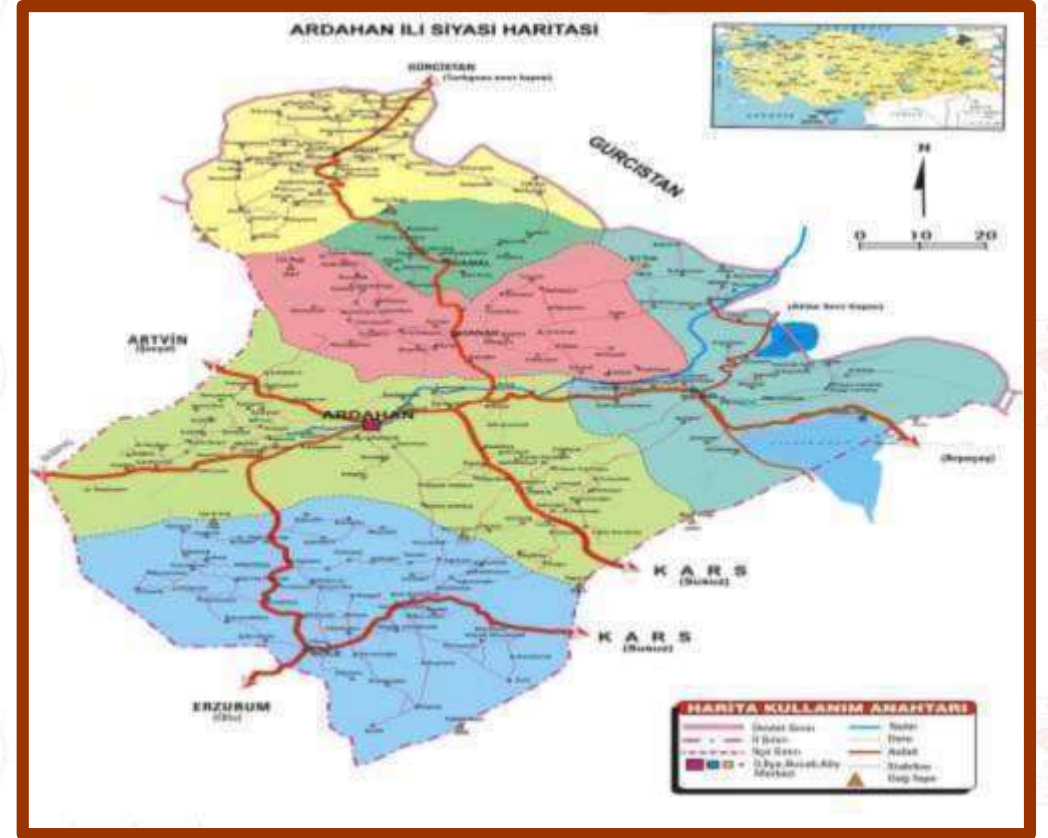

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜĞÜ
2025 YILI
EYLÜL BRİFİNGİ

- 2024 yılı itibariyle 91.354 olan nüfusun büyük bir çoğunluğu kırsal kesimde yaşamaktadır. Geçim kaynağını yoğunluklu olarak tarım sektörü üzerinden sağlamaktadır.
- Rakımı 1800 metre yüksekte olan ilimizde karasal iklim hakimdir.

PERSONEL	ADET
İL MÜDÜRÜ	
İL MÜDÜR YARDIMCISI	1
AVUKAT	1
SOSYOLOG	1
VETERİNERHEKİM	57
ZİRAAT MÜHENDİSİ	58
HARİTA MÜHENDİSİ	1
SU ÜRÜNLERİ MÜHENDİSİ	2
GIDA MÜHENDİSİ	1
TEKNİKER/TEKNİSYEN	4
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	4
ŞOFÖR	1
BÜRO PERSONELİ	11
DESTEK PERSONELİ	13
İŞÇİ	26
V.H.K İŞLETMENİ	1

- Toplam 182 personelimizle Ardahanımızın tarım ve hayvancılığına hizmet ediyoruz.

İl ve İlçeler Bazında Lojman Durumu

Lojman Olan Birim	Lojman Adeti	Durumu	Araç
Merkez	6	Faal	7
Hanak	-	-	3
Damal	-	-	2
Posof	-	-	2
Çıldır	-	-	2
Göle	-	-	2
Toplam	6		18

MİSYONUMUZ

- İlin tarımsal kaynaklarının rasyonel kullanımı,
- Sürdürülebilir bitkisel ve hayvansal üretim
- Güvenilir gıda üretimi ve erişilebilirliği
- Belirlenmiş gıda ve tarım politikaları çerçevesinde tarımsal üretim ve gıda piyasalarında etkili denetim ve düzenleme,
- Tüketici ve halk sağlığını koruyucu tedbirler ile kırsal hayatın sosyo-ekonomik açıdan geliştirilmesi amacıyla;
- Çiftçi eğitimi ve örgütlenmesi,
- Bitki, hayvan hastalık ve zararlılarıyla ilgili mücadele ve karantina,
- Tarımsal faaliyet gösteren kurum ve kuruluşların ve gıda üreticilerinin ruhsatlandırılması ve denetlenmesi,
- Arazi toplulaştırma hizmetleri,
- Tarımsal işletmelere yönelik desteklerin etkinlik ve verimliliğinin sağlanması,
- Tarımsal projelerin hazırlanması, uygulanması ve takibi,
- Biyolojik çeşitlilik ve gen kaynaklarının korunması, faaliyetlerini yürüten yenilik ve gelişime açık bir kurumuz.

VİZYONUMUZ

- Ülkemiz tarım politikaları doğrultusunda rekabet gücü yüksek, teknolojik gelişmeleri kullanan, ölçek ekonomisine uygun, güvenilir gıda arzı sağlayan, sürdürülebilir tarımsal işletmeler oluşturmak ve İlimiz tarım sektörünün hızlı ve etkin hizmet üreten çözüm odaklı lider bir kurum olmak.

Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürlüğü

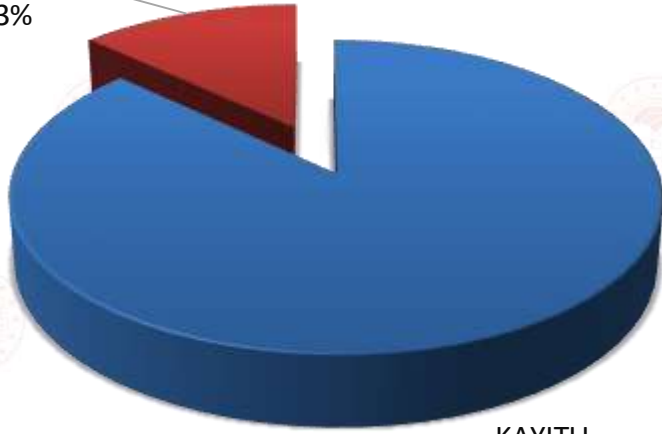
2025 Yılı Çiftçi Kayıt Sistemine Kayıtlı Aktif Çiftçi Sayıları

Sıra No	Dilekçe İlçe	Kadın	Erkek	Tüzel Kişi	Çiftçi Sayısı Toplam
		Çiftçi Sayısı	Çiftçi Sayısı	Sayısı	
1	ÇILDIR	181	2036	1	2218
2	DAMAL	129	937	0	1066
3	GÖLE	177	3783	4	3964
4	HANAK	152	1892	3	2047
5	MERKEZ	361	3997	4	4362
6	POSOF	52	994	0	1046
	Toplam:	1052	13639	12	14703

ÇKS Kayıtlılık Oranı

KAYIT DIŞI
3%

KAYITLI
ÇİFTÇİ
97%

■ KAYITLI ÇİFTÇİ ■ KAYIT DIŞI ■ ■

Çiftçi Kayıt Sistemine Kayıtlı Aktif Çiftçi Sayımız

14.703

Toplam Çiftçi Sayımız

15.000

Toplam **840.868,127** Dekar Alanda Bitkisel Üretim Gerçekleştiriyoruz.

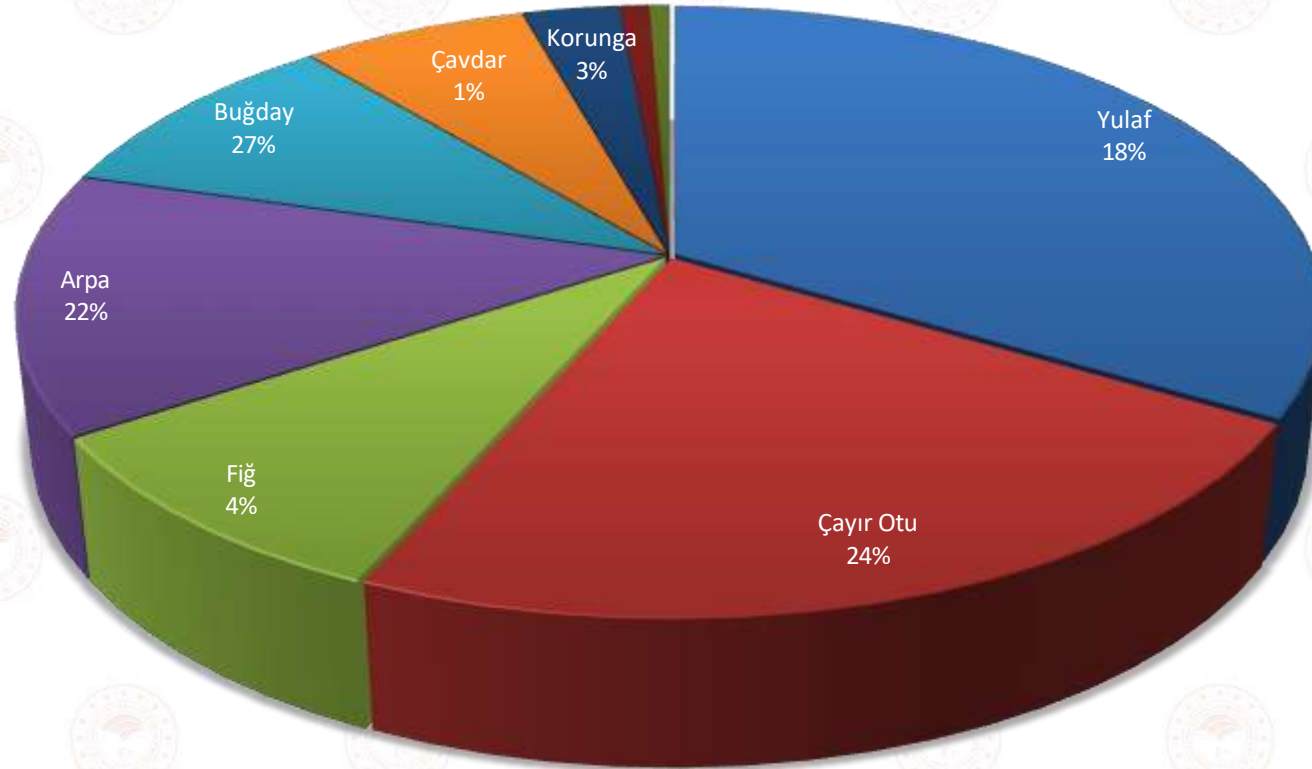
2025 Yılı Yetiştirilen Ürünler ve Üretim Alanları

	Merkez(da)	Göle(da)	Posof(da)	Damal(da)	Hanak(da)	Çıldır(da)	Toplam (da)
Yulaf	95336,6	12542,04	78,13	4004,20	20879,88	10219,68	143060,53
Çayır Otu	52833,53	23399,61	46487,87	28772,02	19555,04	37959,89	209007,96
Fiğ	18616,06	3948,97	4,12	260,59	6794,29	1178,98	30803,01
Arpa	49194,30	42808,38	179,80	10285,01	34779,91	53464,18	190711,58
Buğday	27150,89	121666,77	475,75	8411,82	25024,29	40131,03	222860,55
Çavdar	476,81	2566,55	124,93	7037,25	883,93	0	11089,47
Korunga	9961,29	5027,99	439,66	309,82	4390,81	1872,70	22002,27
Yonca	1492,94	1732,28	509,52	176,67	1940,31	532,20	6383,92
Tritikale	293,02	107,16	5,2	21,03	100,97	569,43	1096,81
Patates	17,21	-	0,11	-	-	0	17,31
Yem Bezelyesi	20,11	-	-	0	-	0	20,11

	Merkez (da)	Göle(da)	Posof(da)	Damal(da)	Hanak(da)	Çıldır(da)	Toplam(da)
Boş Bırakılan Arazi	199,79	13,42	183,78	14,53	50,59	89,44	551,55
Nadas	98,03	65,97	8,06	23,37	67,58	82,33	345,34

Bitkisel Üretim Desenimiz

■ Yulaf ■ Çayır Otu ■ Fiğ ■ Arpa ■ Buğday ■ Çavdar ■ Korunga ■ Yonca ■ Tritikale ■ Patates ■ Yem Bezelyesi

2024 Yılı Mazot Ve Gübre Destek Miktarları

Sıra No	il	İlçe	Mazot ve Gübre İşletme Sayısı	Mazot ve Gübre Alanı (da)	Net Ödenecek Tutar (TL)
1	Ardahan	Çıldır	2127	134.564,606	22.868.425,27
2	Ardahan	Damal	1016	55.446,301	8.949.817,97
3	Ardahan	Göle	3781	210.445,936	34.314.995,65
4	Ardahan	Hanak	2002	110.297,032	18.527.004,07
5	Ardahan	Merkez	4081	234.774,797	38.635.329,48
6	Ardahan	Posof	939	41.772,384	5.999.328,56
		Toplam	13946	787.301,06	129.294.901,00

- 2023 yılında il genelinde bitkisel üretimde bulunan ;
- **13.466** çiftçimize ilk etapta **90.783.164,80** Türk lirası mazot gübre desteği,
- **38** çiftçimize **19.739,24** Türk lirası sertifikalı tohum desteği ödenmiştir.
- **9** çiftçimize **30.765,12** Türk lirası organik tarım desteği ödenmiştir.
- **55** çiftçimize **275.008,53** Türk lirası hububat, baklagil ve dane mısır fark ödemesi desteği ödenmiştir.

- 2024 yılında il genelinde bitkisel üretimde bulunan ;
- **13.946** çiftçimize ilk etapta **129.294.901,00** Türk lirası mazot gübre desteği,
- **117** çiftçimize **59.244,18** Türk lirası sertifikalı tohum desteği ödenmiştir.

Yıllara Göre Destekleme Miktarları

Tarımsal Desteğin Adı	2020 (TL)	2021 (TL)	2022 (TL)	2023 (TL)	2024 (TL)	Toplam (TL)	
Yem Bitkileri Üretim Desteği	16.347.261,22	18.634.439,04	15.794.926,35	14.436.338,10	30.401.020,20	95.613.984,91	
Mazot ve Gübre Desteği	17.614.167,09	20.980.765,60	79.601.875,05	90.783.164,80	129.294.901,00	338.274.873,54	
Organik Tarım			34.216,48	30.765,12TL	164.140,06	229.121,66	
Sertifikalı Tohum desteği	7.516,08	80.739,87	125.751,91	275.008,53	59.244,18	548.263,57	
Fark Ödemesi Desteği	4.356	2.372,88				6.728,88	
TOPLAM	33.973.300,39	39.698.317,39	95.556.769,79	105.525.276,55	159.755.165,38		

2024 Yılında Yürütülen TAKE Projeleri

Proje Adı	Destekleyen Kurum	Desteklemeler
Ardahan İli Ata Tohum Kavılca Üretiminin Yaygınlaştırılması (Bahar Dönemi)	Tarım ve Orman Bakanlığı	Çiftçilerimize 23.5 ton tohum dağıtımı yapılmıştır.
Ardahan İli Arpa Üretiminin Yaygınlaştırılması Projesi	Tarım ve Orman Bakanlığı	Çiftçilerimize 63 ton tohum dağıtımı yapılmıştır.
Ardahan İli Yulaf Üretiminin Yaygınlaştırılması Projesi	Tarım ve Orman Bakanlığı	Çiftçilerimize 118 ton tohum dağıtımı yapılmıştır.
Ardahan İli Posof İlçesi Sebze Üretiminin Geliştirilmesi Projesi	Tarım ve Orman Bakanlığı	52.200 adet sebze fidesi dağıtıldı.

Gübre Takip Sistemi (GTS)

Ardahan ilinde bulunan ve
Gübre Takip Sistemi (GTS)'ini
aktif olarak kullanan 14 adet
gübre bayiinden ;

2025 yılı Haziran ayı
sonuna kadar 306.825 kg
kimyevi gübre,

2.899 kg organik gübre
satışı
yapılmıştır.

2024 yılında 77 çiftçimiz proje kapsamında organik tarım uygulamasına dahil edilmiştir.

İlimizde 30.09.2024 tarihi itibarıyla 2024 yılı için organik tarım yapmak isteyen 2 üreticimiz organik tarım başvurusu yapmıştır.

İlimizde aktif ilaç
bayii bulunmamakta,
6 adet tohumluk
bayi bulunmaktadır.

Alet / Makine (adet)

- **Traktör (Tümü) : 5933**
- **Balya Makinası : 1125**
- **Biçerdöver (Tümü) : 7**
- **Orak Makinası : 50**
- **Kombine Hububat Ekim Makinası : 52**
- **Tarım Arabası (Römork) : 6077**
- **Traktörle Çekilen Çayır Biçme Makinası : 3481**
- **Kulaklı Traktör Pulluğu : 6477**
- **Ark Açma Pulluğu : 89**
- **Atomizör : 11**
- **Biçer Bağlar Makinası : 53**
- **Civciv Ana Makinası : 6**

- **Çiftlik Gübresi Dağıtma Makinası : 29**
- **Derin Kuyu Pompa : 181**
- **Dip Kazan (Subsoiler) : 7**
- **Diskli Anız Pulluğu (Vanvey) : 461**
- **Diskli Tırmık (Diskarolar) : 1133**
- **Diskli Traktör Pulluğu : 136**
- **Dişli Tırmık : 3478**
- **Hayvan Pulluğu : 62**
- **Kepçe (Tarımda Kullanılan) : 415**
- **Kimyevi Gübre Dağıtma Makinası : 1687**
- **Toprak Tesviye Makinesi : 2**
- **Kombine Hububat Ekim Makinesi : 66**
- **Üniversal Ekim Makinesi : 4**
- **Yayık : 6217**

Alet / Makine (adet)

- **Kombikürüm (Karma Tırmık) : 10**
- **Krema Makinesi : 10087**
- **Kulaklı Anız Pulluğu : 34**
- **Kuluçka Makinesi : 51**
- **Kültüvatör : 428**
- **Merdane : 42**
- **Mısır Silaj Makinası : 3**
- **Motorlu Pulverizatör : 12**
- **Motorlu Tırpan : 12**
- **Motorlu Testere : 789**
- **Ot Silaj Makinası : 3**
- **Ot Tırmığı : 3709**
- **Patates Dikim Makinası : 3**

- **Rototiller : 7**
- **Santrifüj Pompa : 15**
- **Sap Döver ve Harman Makinası (Batöz) : 4463**
- **Sap Toplamalı Saman Yapma Makinası : 53**
- **Sedyeli, Motorlu Pulverizatör Tozlayıcı Kombine Atomizör : 9**
- **Selektör (Sabit veya Seyyar) : 2**
- **Sırt Pulverizatörü : 81**
- **Su Tankeri (Tarımda Kullanılan) : 59**
- **Süt Sağım Makinesi (Seyyar) : 2724**
- **Süt Sağım Tesisi : 46**
- **Taş Toplama Makinesi : 4**
- **Toprak Burgusu : 2**
- **Toprak Frezesi (Rotovator) : 15**
- **Saman Aktarma-Boşaltma Makinası : 221**

Çayır-Mera Ve Yem Bitkileri Şubesi

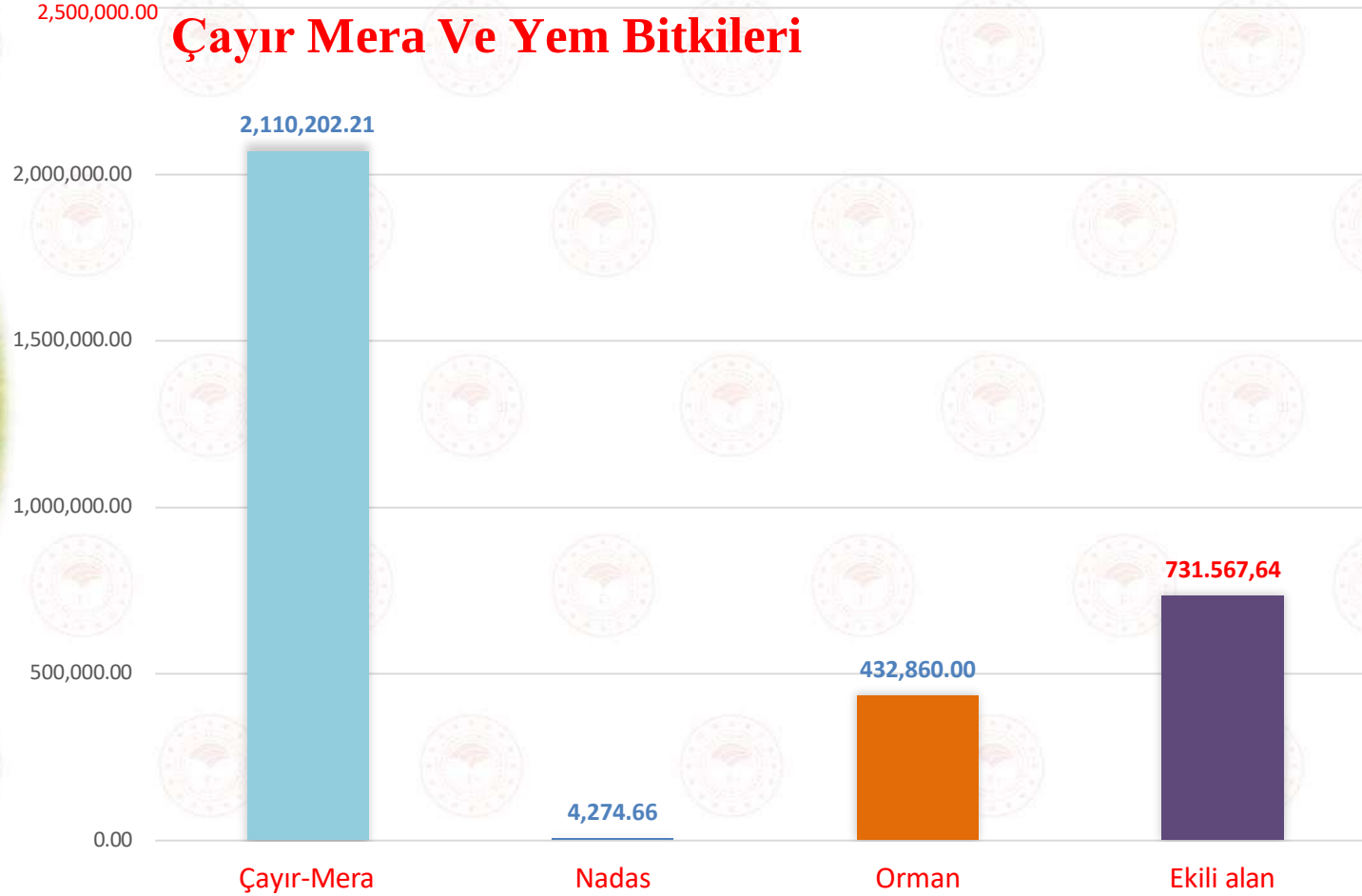

İlçeler	Mera Alanı (da)	Çayır Alanı (da)
Merkez	587.236,00	4.217,31
Damal	105.645,80	2185,82
Çıldır	381.806,01	4707,69
Hanak	303.071,58	1753,24
Posof	267.805,15	1047,08
Göle	428.122,19	22604,24
Toplam	2.073.686,765	36.515,44

TOPLAM MERA VE ÇAYIR ALANI 2.110.202,21 da

Çayır Mera Ve Yem Bitkileri

2024 yılı; İlin Toplam Mera, Yaylak, Kışlak, Çayırılık alanları (Çayır – Mera Alanı) 2.067.526,016 da alandır.

- Ardahan İl genelindeki tüm köy ve mahallelerde mera tespit çalışmaları tamamlanarak **2.050.800 dekar mera, yaylak, kışlak ve otlak ile 16.720,016 dekar çayır vasıflı taşınmazın** Mera Bilgi Sistemine veri girişleri yapılmıştır. Tespit ve tahdit çalışmaları kapsamında 4342 Sayılı Mera Kanunu'nun 5. maddesinin (b) bendi kapsamında mülkiyeti Hazineye haiz taşınmazların tespitleri tamamlanarak vasıf ve mülkiyetlerinin değiştirilmesi için Tapu Müdürlüğüne bildirilmiştir.
- Tahsis çalışmaları kapsamında Posof, Damal ve Hanak ilçelerinde yer alan bütün köy ve mahallelerde etüt çalışmaları tamamlanmış olup Ekim ayı içerisinde askı ilana çıkılması planlanmaktadır.
- 2024 tarihinde toplamda **16.909 dekar 11 adet ihtiyaç fazlası meranın kiralınması ihale maksadıyla yapılmış olup il içi üreticilere kiralınmıştır.**

Mera Islah ve Amenajman Projeleri

- 2023-2025 yılları arasında 11 Köyde Mera Islah ve Amenajman Projelerimiz devam etmektedir.
- 2024-2026 yılları arasında 15 köyde Mera Islah ve Amenajman çalışmalarımız devam etmekte olup Binbaşar ve Otağlı köylerinde gübreleme faaliyetleri yapılmıştır.
- 2025-2027 yılları arasında Bakanlığımız tarafından 9 köyde Mera Islah ve Amenajman Projesi yürütülmesi uygun görülmüştür.
- 2021-2024 yılında 20 köyde mera ıslah ve amenajman çalışmalarımız tamamlanmıştır.
- 2025 yılında Mera Altyapı ve Hizmetleri Geliştirme Projesi kapsamında DAP Projesi ile yapılan ortak çalışmalar sonucunda 41 köyde Mera Islah ve Amenajman çalışmalarımız tamamlanmıştır.

2024 Meradan Tahsis Amacı Değişikliği Yapılan Alanlar

Sıra No	İlçesi	Köy/Belde	Ada	Parsel	Dayanağı	Talep Eden Kurum	Talep Tarihi	Talep Edilen Alan(m2)	Aşaması
1	ÇILDIR	ÖNCÜL	101	410	d	KUZUOĞLU BALIKÇILIK	27.06.2022	54.992,25	İFRAZ AŞAMASINDA.
2	MERKEZ	ORTAGEÇİT	110	714	a	ARDAHAN İL ÖZEL İDARESİ	03.09.2024	51.365,437	BAŞVURU ALINMIŞTIR.
3	MERKEZ	ORTAGEÇİT	-	-	f	MİLLİ SAVUNMA BAKANLIĞI	12.07.2024	98.507,59	İFRAZ AŞAMASINDA.
4	GÖLE	K.ALTINBULAK	102	99	j	TURKCELL	27.09.2021	3.568,36	İFRAZ DOSYASI BEKLENİLMEKTEDİR
5	MERKEZ	ÖLÇEK	151	71	a	KARAYOLLARI 18. BÖLGE MÜD.	4.07.2022	99.999,13	TESCİL EDİLDİ.
6	GÖLE	BÜYÜKALTUNBULAK	172	55-56-58	a	MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ(Göle Hazır Beton)	17.04.2023	64.800	İFRAZ DOSYASI BEKLENİLMEKTEDİR.
7	MERKEZ	TEPELER	116	82	a	KARAYOLLARI 18. BÖLGE MÜD.	1.06.2022	50.462,21	TESCİL EDİLDİ.
8	GÖLE	ESKİDEMİRKAPI	155	1	a	DSİ 243. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	13.02.2023	94.299,69	TESCİL EDİLDİ.
9	GÖLE	YAĞMUROĞLU	112	68	a	DSİ 243. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	1.02.2023	41.076,42	TESCİL EDİLDİ.
10	MERKEZ	ORTAGEÇİT	110	714	a	MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ(Doğu-Batı Proje Danışmanlık Ltd. Şti.)	5.04.2022	15.400,00	OT BEDELİ AŞAMASINDA

2024 Meradan Tahsis Amacı Değişikliği Yapılan Alanlar

SIRA NO	İLÇESİ	KÖY/BELDE	ADA	PARSEL	DAYAN AĞI	TALEP EDEN KURUM	TALEP TARİHİ	TALEP EDİLEN ALAN(M2)	AŞAMASI
11	ÇILDIR	KAYAALTI	101	285	A	KARAYOLLARI 18. BÖLGE MÜD.	7.11.2023	114.442,91	İFRAZ AŞAMASINDA.
12	ÇILDIR	DEDEKORKUT	124	138	A	KARAYOLLARI 18. BÖLGE MÜD.	8.08.2023	50.65,71	İFRAZ AŞAMASINDA.
13	MERKEZ	GÜZÇİMENİ	115	36	A	OLGAY SALDUZ	23.04.2023	55.779,264	KOMİSYONDA
14	GÖLE	DEDEŞEN	111	257	Ğ	KÖPRÜLÜ BELEDİYESİ	7.07.2023	22.05,00	OT BEDELİ AŞAMASINDA.
15	MERKEZ	AĞZIPEK-SUGÖZE- GÜZÇİMENİ	112 103 115	4 93 36	i	ARDAHAN SANAYİ VE TEKNOLOJİ MÜDÜRLÜĞÜ	16.01.2025	590.462.105	BAŞVURU ALINMIŞTIR.
16	MERKEZ	AÇIKYAZI EDEĞÜL KIRAÇ KARLIYAZI	***	***	D	DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	21.01.2025	***	BAŞVURU ALINMIŞTIR
17	MERKEZ	ALAGÖZ	101 107	1 1	Ğ	ENERJİ PİYASASI DÜZENLEME KURULU	10.06.2024	980.800.00	BAŞVURU ALINMIŞTIR
18	ÇILDIR	TAŞDEĞİRMEN	101	1	A	BAYÇEL GURUP İNŞAAT	25.12.2008	99.900	İPTAL EDİLDİ

SIRA NO	İLÇESİ	KÖY/BELDE	ADA	PARSEL	DAYANAĞI	TALEP EDEN KURUM	TALEP TARİHİ	TALEP EDİLEN ALAN(M2)	AŞAMASI
19	MERKEZ	ORTAGEÇİT	119	39	C	Ardahan İl Emniyet Müdürlüğü	14.02.2025	37.123,16	Ot Bedeli aşamasında
20	POSOĞ	DOĞRULAR MAHALLESİ	101	435	C	Kaçkar Gümrük ve Dış Ticaret Müdürlüğü	17.09.2024	5.021,86	Başvuru aşamasında
21	ÇILDIR	BEYREHATUN	104	2	C	Ardahan İl Özel İdaresi İmar Ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü	17.04.2025	40.000,00	Ot Bedeli aşamasında
22	MERKEZ	ORTAGEÇİT	***	****	f	Milli Savunma Bakanlığı Lojistik Genel Müdürlüğü 25.Hudut Komutanlığı	08.04.2025	2.607.635,339	Başvuru aşamasında
23	ÇILDIR	AKÇAKALE-KARAKALE-DAMLICA	107/109/108/113	90/110/140/24	c	Ulaştırma Ve Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü	11.07.2024	113.859,54	Ot Bedeli aşamasında
24	MERKEZ	ÖLÇEK	151	100	a	KARAYOLLARI 18. BÖLGE MÜD.	18.07.2024	28.890,016	Başvuru aşamasında
25	DAMAL	SERHAT MAH.	126	14	ğ	Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu	10.03.2025	1.105,22	Başvuru aşamasında
26	MERKEZ	ORTAGEÇİT	110	714	a	Ardahan İl Özel İdaresi	11.07.2025	43.046,982	Başvuru aşamasında
27	ÇILDIR	AKÇAKALE-GÜVENOCAK-AŞIKŞENLİK,YENİMAH ALLE VE AŞAĞICAMBAZ	***	***	c	Karayolları 18. Bölge Müdürlüğü	27.12.2023	113.727,5	İfraz Aşamasında

2024 Yılı Mera Cezalarına İlişkin Bilgiler

2024 YILI MERA CEZALARINA İLİŞKİN BİLGİLER		
CEZA KESİLME NEDENİ	CEZA KESİLEN KİŞİ SAYISI	CEZA MİKTARI
4342 Sayılı Mera Kanunu'nun 19. 26. ve 27.Maddelerine ve 2024/01 Ardahan Valilik Genel Emri'nin 18. Madde 5. ve 9. Fıkralarına muhalfeet etmekten	70	15.135.066,00 TL

2024 Yılı Mera Kiralamalarına İlişkin Bilgiler

2024 YILI ARDAHAN MERA KİRALAMA İHALE BEDELLERİ		
İLÇESİ	KÖYÜ	İHALE BEDELİ
Merkez	Yalnızçam	152,000.00
Hanak	Çavdarlı	141,000.00
Hanak	Yamçılı	310,000.00
Hanak	Çayağzı	425,000.00
Hanak	Aşağıaydere	512,000.00
Çıldır	Yıldırımtepe	248,000.00
Çıldır	Akkiraz	241,000.00
Çıldır	Ağıllı	168,000.00
Çıldır	Dirsekkaya	233,000.00
Çıldır	Aşağıcambaz	400,000.00
Çıldır	Başköy	500,000.00
	TOPLAM:	3.330.000.00 TL

2024 Yılı Mera Islah ve Amenajmanı Projelerine İlişkin Bilgiler

2024 YILI KURUMUMUZ TARAFINDAN İLÇE BAZLI YATIRIMLAR													
PROJENİN YAPIM YILI	PROJENİN ADI	İL ADI	İLÇE ADI	KÖY-MAHALLE	SIVAT	BORU(METRE)	ÇOBAN EVİ	GÜBRELEME (da)	YEM BİTKİSİ(KG)	HAYVAN BARINAĞI	GÜNEŞ ENERJİLİ POMPA SİSTEMİ	PROJE BEDELİ	MERA ALANLARI (DA)
2024	MERA ISLAH VE AMENAJMANI PROJESİ	ARDAHAN	DAMAL	ATA	5	250	-	-	-	-	-	112.500,00	5572,0
2024	MERA ISLAH VE AMENAJMANI PROJESİ	ARDAHAN	DAMAL	OTAĞLI	5	250	-	500	-	-	1	597.250,00	5937,7
2024	MERA ISLAH VE AMENAJMANI PROJESİ	ARDAHAN	HANAK	İNCEDERE	8	300	-	-	-	-	-	176.500,00	25999,0
2024	MERA ISLAH VE AMENAJMANI PROJESİ	ARDAHAN	HANAK	SULAKÇAYIR	4	300	-	-	-	-	-	92.000,00	2079,0
2024	MERA ISLAH VE AMENAJMANI PROJESİ	ARDAHAN	GÖLE	K.ALtinBULAK	5	300	-	-	-	-	-	113.500,00	8870,3
2024	MERA ISLAH VE AMENAJMANI PROJESİ	ARDAHAN	GÖLE	SÜRÜGÜDEN	6	200	-	-	-	-	-	132.000,00	18179,4
2024	MERA ISLAH VE AMENAJMANI PROJESİ	ARDAHAN	GÖLE	TAHTAKIRAN	5	250	-	-	-	-	-	112.500,00	7863,2
2024	MERA ISLAH VE AMENAJMANI PROJESİ	ARDAHAN	ÇILDIR	ESKİBEYREHATUN	5	300	-	-	-	-	-	113.500,00	11187,8
2024	MERA ISLAH VE AMENAJMANI PROJESİ	ARDAHAN	ÇILDIR	EŞMEPINAR	4	250	-	-	-	-	1	340.850,00	11918,1
2024	MERA ISLAH VE AMENAJMANI PROJESİ	ARDAHAN	POSOF	SAVAŞIR	3	200	-	-	-	-	-	68.400,00	12874,0
2024	MERA ISLAH VE AMENAJMANI PROJESİ	ARDAHAN	POSOF	KOLKÖY	4	250	-	-	-	-	-	90.850,00	18568,8
2024	MERA ISLAH VE AMENAJMANI PROJESİ	ARDAHAN	MERKEZ	BİNBAŞAR	6	360	-	1000	1500	1	-	1.230.000,00	14582,0
2024	MERA ISLAH VE AMENAJMANI PROJESİ	ARDAHAN	MERKEZ	KOCAKÖY	5	250	-	-	-	-	1	362.250,00	5115,2
2024	MERA ISLAH VE AMENAJMANI PROJESİ	ARDAHAN	MERKEZ	KÖPRÜCÜK	5	250	-	-	-	-	-	112.500,00	2173,6
2024	MERA ISLAH VE AMENAJMANI PROJESİ	ARDAHAN	MERKEZ	HÇ.HASKÖY	5	250	-	-	-	-	-	112.500,00	19089,0
MERA ALANLARI TOPLAMI					75	3960	0	1500	1500	1	3	0,00	170008,95
MERA ISLAH VE AMENAJMANI PROJESİ KAPSAMINDA 2024 YILINDA 10 PROJE KÖYÜMÜZE 977.175,00TL DEĞERİNDE 45.000 KG KORUNGA TOHUMU DAĞITIMI YAPILMIŞTIR.													
*MERA ISLAH VE AMENAJMAN PROJESİ KAPSAMINDA YAPILAN PROJELER MEVCUTTUR. DAP KAPSAMINDA YAPILAN PROJELER BU LİSTEDE YER ALMAMAKTADIR.													

Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği Ve Su Ürünleri Şubesi

2025 HAYVANCILIK VERİLERİ;

Ekonomi genel olarak tarım ve hayvancılık sektörüne dayanmaktadır.

İlimizde **13.364** büyükbaş hayvancılık işletmesinde kayıt altına alınmış **369.931** büyükbaş hayvan mevcuttur.

İlimizde **1.074** adet küçükbaş hayvancılık işletmesinde kayıt altına alınmış **169.152** küçükbaş hayvan mevcuttur.

İlimizde **741** adet arıcılık işletmesinde kayıt altına alınmış **37.002** arılı kovan mevcuttur.

İlimizde **81.845** adet kaz mevcuttur.

İl dışına **175** küçükbaş sevk işlemi, **3.141** büyükbaş sevk işlemi ve **55** arı sevki işlemi olmuştur.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
BÜYÜKBAŞ	292.831	303.619	290.068	305.738	348.895	361.894	334.051	330.694	299.816	314.863	369.931
KÜÇÜKBAŞ	50.272	72.736	60.905	69.693	99.24	99.747	115.298	135.953	129.521	149.015	169.152
ARI KOLONİSİ	53.35	39.939	46.27	37.396	36.958	27.228	27.644	40.003	38.423	34,526	37.002
KAZ	66.44	114.311	73.621	75.626	100.429	143.509	143.263	106.440	90.141	65.157	81.845
TOPLAM	462.893	530.605	470.864	488.453	585.522	532.631	620.256	613.090	557.901	563.561	657.930

Hayvan Sayılarının İlçelere Göre Dağılımı(2025 Güncel)

	BÜYÜKBAŞ		TOPLAM	KÜÇÜKBAŞ		TOPLAM	KAZ	ARI KOLONİSİ
	BÜYÜKBAŞ	BUZAĞI		KOYUN	KEÇİ			
MERKEZ	91.874	33.567	125.441	74.540	3.285	77.825	27.920	13.557
GÖLE	83.005	28.253	111.258	28.122	1.639	29.761	29.621	2.658
HANAK	36.507	14.090	50.597	14.339	957	15.296	9.219	7.552
DAMAL	11.716	7.055	18.771	4.158	123	4.281	9.513	2.025
POSOF	14.169	6.203	20.372	335	122	457	3.616	6.594
ÇILDIR	32.206	11.286	43.492	40.647	192	41.532	1.956	4.616
TOPLAM	269.477	100.454	369.931	162.141	6.318	168.459	81.845	37.002

İlimizde 2025 En Çok Tercih Edilen Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvanların Irk Dağılımı

Büyükbaş Irk	Hayvan Sayısı
Montofon Melezi	71.955
Simental Melezi	279.654
Simental (Saf ırk)	12.926
Montofon (Saf ırk)	1.973
Diğer Irklar(Manda dahil)	3.423

Küçükbaş Irk (Koyun)	Hayvan Sayısı
Tuj Melezi	16.438
Hemşin Melezi	6.350
Morkaraman Melezi	72.207
Akkaraman M	35.358
Morkaraman	9.438
Akkaraman	3.876
Hemşin	17.008
Diğer Irklar	1.466

Küçükbaş Irk (Keçi)	Hayvan Sayısı
Ankara (Tiftik) M	15
Kıl Keçisi	382
Kıl Keçisi M	6.257
Saanen Keçisi	10
Diğer Irklar	347

2025 Yılı İl Geneli Küpelenen Hayvan Sayıları

Küçükbaş	Büyükbaş	TOPLAM
41.370	100.454	141.824

2025 Yılı İl Geneli Hayvan Sevk Sayıları

	Küçükbaş Sevk	Küçükbaş Hayvan Sayısı	Büyükbaş Sevk	Büyükbaş Hayvan Sayısı	Arılı Kovan Sevk	TOPLAM (Sevk Sayısı)
Giden	119	17.014	1.466	32.223	55	1640
Gelen	316	37.828	1.001	9.876	616	1933

Hayvansal Ürünlerin Üretim Miktarı / Kg

2024 ve 2025 yılları hayvansal üretim;

2025 yılı
7.293 kg kaşar

2025 yılı
bal üretimi
bulunmamaktadır.

2025 yılı
729.329 lt süt

2025 yılı
346.926 kg et

2025 Uygulanan Aşı Ve Aşı Sayıları

Kedi-Köpek Kuduz : 76 adet

	Aşılar	Büyükbaş	Küçükbaş
	ŞAP	603.107	0
	LSD(Çiçek)	13	53.346
	BRUCELLA	87.775	23.099
	ANTRAX(Şarbon)	312.026	8.849
	SEPTİSEMİ	309	0
	KOYUN-KEÇİ VEBASI	0	39.468
	MAVİDİL	0	0
	TOPLAM	1.003.230	124.762

2025 Yılı Hayvan Hastalık Ve Zararlıları İle Mücadele Programı

İLÇE ADI	Şap			Sığır Brucellozu	Koyun-Keçi Brucellozu	Şarbon			Kuduz	Koy-Keçi Çiçek	Koy- Keçi Vebası	Mavi Dil	Sağlık
				Sığır Brucellozu	Koyun-Keçi Brucellozu	Şarbon			Kuduz	Koy-Keçi Çiçek	Koy- Keçi Vebası	Mavi Dil	Sağlık Taraması
	İlkbahar		Sonbahar										
	B. Baş	K. Baş	B. Baş			B. Baş	K. Baş	Tek Tır.	Kedi- köp.	K. Baş	K. Baş	K. Baş	
MERKEZ	106.150	-	-	82.100	14.595	106.150	10.936	27	200	67.860	29.190	-	330.020
01-GÖLE	95.090	-	-	71.490	5.850	95.090	6.288	-	75	27.850	11.700	-	284.500
02-HANAK	42.430	-	-	33.940	3.825	42.430	5.587	-	50	19.200	7.650	-	188.050
03-DAMAL	15.830	-	-	13.520	520	15.830	800	-	50	2.590	1.040	-	47.100
04-POSOF	18.140	-	-	15.540	445	18.140	158	-	40	2.170	890	-	66.080
05-ÇILDIR	40.370	-	-	30.670	9.780	40.370	4.255	-	100	43.390	19.560	-	170.130
TOPLAM	318.010	-	-	247.260	35.015	318.010	28.024	27	515	163.060	70.030	-	1.085.880

2025 Yılları İhbarı Zorunlu Hastalıklar Cetveli Mihrak Sayısı

HASTALIK/2025	AKTİF	SÖNEN	TOPLAM
ANTHRAX	0	3	3
MAVİ DİL	0	0	0
ŞAP	0	38	38
SIĞIR BRUSELLOZU	0	2	2
SIĞIR TÜBERKÜLOZU	3	2	5
TAVUK VEBASI (AVIAN)	2	4	6
KUDUZ	0	0	0
KOYUN-KEÇİ ÇİÇEĞİ	0	0	0
TOPLAM	5	49	54

2025 Yılı Tek Tırnaklı Hayvan Kaydı ve Kimliklendirilmesi

İLÇE ADI	TEK TIRNAKLI*		
	AT-KATIR	EŞEK	TOPLAM
01-MERKEZ	322	1	323
02-GÖLE	14	0	14
03-HANAK	16	1	17
04-DAMAL	27	1	28
05-POSOF	58	0	58
06-ÇILDIR	259	1	260
TOPLAM	696	4	700

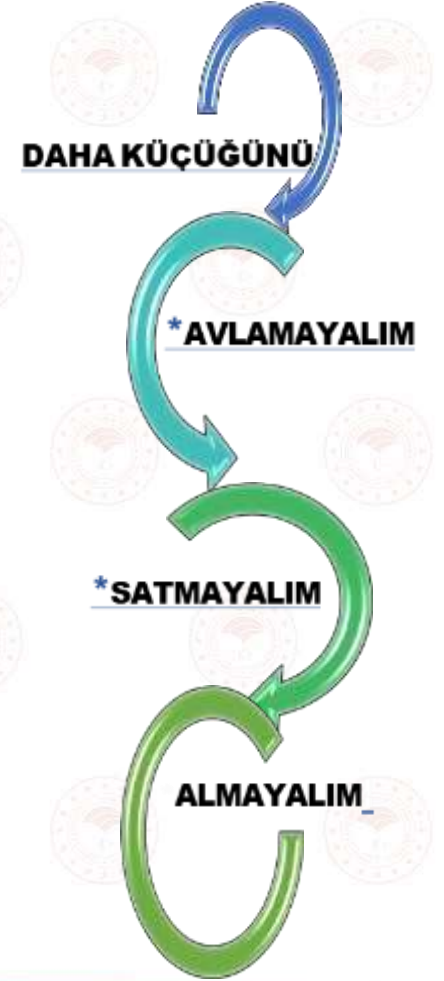
*Tek Tırnaklı hayvanlar sadece mikroçip ile tanımlanmış olanlardır.

2025 Yılı Su Ürünleri Üretim Tablosu

Çıldır Gölü'nde balıkçılık önemli aktivite olup, kışın buz tutan gölde kalın buz tabakası kırılarak balık avlanmaktadır. Gölde yakalanan en önemli balık türü (aynalı) Sazan (*Cyprinus carpio*)'dır.

Balık Cinsi	Üretim ve Avcılık Miktarı (ton)
Sazan, Kefal vb.	9,35 (Avcılık)
Alabalık	3,2(Yetiştiricilik)

Tarımsal Desteğin Adı	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	TOPLAM
Buzağı Desteği	52.735.161,00	50.158.610,00	48.784.310,96	66.407.800,44	119.400.785,75	182.383.789,00		453.462.656,71
Hayvan Hastalığı Tazminatı	-	-	-	-	-	-	53.726,40	53.726,40
Çiğ Süt Desteği(Süt Teşvik Primi)	635.455,00	1.777.502,42	1.531.848,41	4.629.348,16	3.389.822,67	2.878.023,84		13.617.909,51
Büyük Ve Küçükbaş Hayvan Gen Kaynakları Desteği (Zavot,Hemşin,Osmanlı Keçisi)	155.400,00	155.400,00	155.400,00	934.000,00	330.000,00	2.859.600,00		466.200,00
Üretim iznli işletmelerden Alınan Ana Arı Destelemesi			25.200,00	28.000,00	-			53.200,00
Arı Gen Kaynakları Desteği (Kafkas Arısı)	204.160,00	197.920,00	205.920,00	382.400,00	-	602.600,00		1.593,000
Aktif Koloni Desteklemesi (Arı Koloni Desteği)	452.730,00	479.235,00	619.080,00	1.072.400	1.994.900,00	3.492.828,00		8.111.170,00
Anaç Sığır Desteklemesi	0	0	-	-	-			-
Anaç Koyun Keçi Desteklemesi	740.650,00	1.148.160,00	1.615.670,00	2.452.550,00	5.719.300,00			11.676.330,00
Su Ürünleri			41.393,96	39.774,2	121.750,00	121.750,00	183.800,00	508.468,16
Anaç Manda Desteklemesi	2.250,00	1.750,00	4.000,00	6.500,00	14.000,00			28.500,00
Malak Desteklemesi	1.750,00	1.750,00	1.500,00	4.500,00	8.000,00	5.000,00		18.000,00
Çoban İstihdam Desteği	10.000,00	15.000,00	5.000,00	36.000,00	36.000,00	72.000,00		174.000,00
%60 Hibeli Arıcılık (Makine Alet-Ekipman Alım) Desteği			910.098,00					910.098,00
Arıcılık- İpek böcekçiliği-Kaz-Hindi Yetiştiriciliği Desteği(%75 Hibeli Kaz Desteği)			172.505,82	-				172.505,82
Dap Gap,Kop,Dokap Hayvancılık Desteklemeleri	965.762,82	187.657,00	274.183,76	-				1.427.603,58
Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvancılık İşletmelerine Yönelik Yatırımların Desteklenmesi			25.000,00	-				25.000,00
Damızlık Boğa Dağıtımı	-	-	-	-				
Besilik Erkek Sığır Desteklemesi	29.250,00	31.250,00		-				60.500,00
Düve Alım Desteği	30.000,00	-	-	-				30.000,00
Sürü Büyütme ve Yenileme Desteği				1.334.600	2.677.800,00			4.012.400,00
Kuzu Oğlak Desteklemesi						9.060.680,00		9.060.680,00

Tarımsal Desteğin Adı	İşletme Sayısı	İşletme Sayısı	İşletme Sayısı	İşletme Sayısı	İşletme Sayısı
	2021	2022	2023	2024	2025
Buzağı Desteği	13801	10.828	9.971	10.360	
Hayvan Hastalığı Tazminatı	-	-	-	-	1
Çiğ Süt Desteği(Süt Teşvik Primi)	2422	2728	2.558	1.655	
Büyük Ve Küçükbaş Hayvan Gen Kaynakları Desteği (Zavot,Hemşin,Osmanlı Keçisi)	15	46	12	42	
Üretim İzimli İşletmelerden Alınan Ana Arı Destelemesi	100	84			
Arı Gen Kaynakları Desteği (Kafkas Arısı)	96	92		63	
Aktif Koloni Desteklemesi (Arı Koloni Desteği)	526	603	612	618	
Anaç Sığır Desteklemesi	351	382			
Anaç Koyun Keçi Desteklemesi			384		
Kuzu Oğlak Desteklemesi				336	
Su Ürünleri	29	29	29	29	23
Anaç Manda Desteklemesi	3	2	2		
Malak Desteklemesi	2	2	2	1	
Çoban İstihdam Desteği	1	3	3	2	
Sürü Büyütme ve Yenileme Desteği	-	147	275		

Kırsal Kalkınma Ve Örgütlenme Şube Müdürlüğü

%50 Hibeli Dap Ahır Projesi Yıllara Göre Dağılımı

YIL	Onaylanan Proje Sayısı	Biten Proje Sayısı	Faaliyet Raporu	Toplam Yatırım Tutarı(TL)	Toplam %50 Hibe Bedeli (TL)
2015	104	57	<u>*57 adet Ahır inşaatı tamamlandı.</u> <u>*47 adet iptal</u>	10.318.041,31 TL	5.159.020,66 TL
2016	75	31	<u>*31 adet Ahır inşaatı tamamlandı</u> <u>*44 adet iptal</u>	6.636.369,00 TL	3.318.184,50 TL
2017	31	2	<u>*2 adet Ahır inşaatı tamamlandı.</u> <u>*21 adet iptal</u>	653.700,29 TL	287.574,83 TL
2018	42	2016 yılında 5 proje 2017 yılında 8 proje 2018 yılında 8 proje	<u>*1 adet onarım tamamlandı.</u> <u>*20 adet Adet İnşaatı tamamlandı.</u> <u>*27 adet iptal</u>	5.612.266,21 TL	2.553.876,73 TL
2019	8	<u>2018 yılındakalan 4 proje 2019'da 2 proje</u>	<u>*2018 yılındakalan 4 proje tamamlandı ve kalan 3 proje yapım aşamasında</u> <u>*2019 yılındaise 3 proje yapım aşamasında</u> <u>*2019 yılıprojesi olup 2 iptal</u>	2.259.390,74 TL	965.762,82 TL
2020	0	1	<u>*2019 yılındakalan 1 proje tamamlandı.</u>	555.550,13 TL	187.281,91 TL
2021	2	2	<u>*2 adet ahır inşaatı tamamlandı.</u>	548.367,51 TL	274.183,76 TL
TOPLAM	262	120	<u>*119 adet Ahır inşaatı tamamlandı.</u> <u>*1 adet Onarım Projesi tamamlandı.</u>	26.583.685,19 TL	12.745.885,21 TL

Aktif Kooperatifler

	İLÇESİ	KOOPERATİFİN ADI	ÇALIŞMA BÖLGESİ	ORTAK SAYISI
1	MERKEZ	S.S. Yalnızçam Hasköy T.K.K.	Yalnızçam Hasköy	118
2	MERKEZ	S.S. Hoçvan Hasköy T.K.K.	Hoçvan Hasköy	106
3	MERKEZ	S.S. Bağdeşen T.K.K.	Bağdeşen	301
4	GÖLE	S.S. Çamlıçatak T.K.K.	Çamlıçatak	71
5	HANAK	S.S. Yeniköy T.K.K.	Yeniköy	168
6	POSOF	S.S. Hanak İlçe Merkez T.K.K.	Hanak-Merkez	16
7	POSOF	S.S. Süngülü T.K.K.	Süngülü	23
8	ÇILDIR	S.S. Posof İlçe Merkez T.K.K.	Posof-Merkez	29
9	ÇILDIR	S.S. Akçakale Köyü T.K.K.	Akçakale	27
10	ÇILDIR	S.S. Kenarbel T.K.K.	Kenarbel	28
11	ÇILDIR	S.S. Çıldır Su Ür. Ve Balıkçılık Kooperatifi	Akçakale Köyü	26
12	ÇILDIR	S.S. Aktaş Su Ürünleri Kooperatifi	Öncül	14

BİRLİKLER

Damızlık Sığır
Yetiştiricileri
Birliği

Koyun Keçi
Yetiştiricileri
Birliği

Arı
Yetiştiricileri
Birliği

Makine – Ekipman Destekleri 2022

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı (KKYDP) 2022 yılında makine-ekipman hibesi için 94 başvuru yapılmıştır.

Bakanlık tarafından 59 asil, 9 yedek olmak üzere 68 kişinin başvurusu onaylanmıştır.

İl Müdürlüğü tarafından 30 kişi ile hibe sözleşmesi imzalanmış olup 28 kişi makinelerini almıştır.

Projelerini başarıyla tamamlayan kişilere toplam 1.286.414 TL hibe ödemesi yapılmıştır.

Makine – Ekipman Destekleri 2023

- Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı (KKYDP) 2023 yılında makine - ekipman hibesi için 627 başvuru yapılmıştır. Bakanlık tarafından 554 kişinin başvurusu onaylanmıştır.
- İl Müdürlüğü tarafından 175 kişi ile hibe sözleşmesi imzalanmıştır. 169 yatırımcıya toplam **10.337.135 TL** hibe ödemesi yapılmıştır.

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı 2024

Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırımlarının Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2023/51) 29/12/2023 tarihli ve 32414 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu Program kapsamında ilimizde 14 başvuru yapılmıştır. Bu başvuruların 11 tanesini Kırsal Ekonomik Altyapı projesi, 3 tanesini de Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırım projesi oluşturmaktadır.

Yapılan başvuruların değerlendirilmesi sonucunda 7 adet Kırsal Altyapı Projesi, 1 adet Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırım Projesi hibe sözleşmesi imzalamaya hak kazanmıştır.

28 Haziran 2024 tarihi itibarıyla 7 adet Kırsal Altyapı Projesi için hibe sözleşmesi imzalanmıştır.

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı 2024

Hibe Sözleşmesi imzalanmış olan 7 adet Tarıma Dayalı Ekonomik Altyapı Projelerinden 7 tanesi tamamlanmış olup, 7 yatırımcımıza toplam **1.222.187,1 TL** hibe ödemeleri yapılmıştır.

Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırımlarının Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2023/51) kapsamında 2023-2024 yılı izleme ve kontrol işlemleri yürütülmüştür.

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı (2025)

Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırımlarının Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2024/43) 20/02/2025 tarihli ve 32819 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Son başvuru tarihi 21.04.2025 saat 23:59 olup 41 altyapı yatırımı 1 ekonomik yatırım olmak üzere 42 başvuru alınmıştır.

Başvuruların değerlendirme süreci 29.05.2025 tarihi itibarıyla bitmiştir.

İl düzeyinde proje puanlamaları ve İl Teklif Listesi Genel Merkeze gönderilmiş olup hibe sözleşmesine hak kazanan yatırımcıların listesi Genel Merkezden onaylanmaktadır.

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı 2025

Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi kapsamında 34 Altyapı 1 Ekonomik olmak üzere 35 projemiz Bakanlığımızca onaylanmıştır.

Hibe desteği almaya hak kazananların Asil Listesi Bakanlığımız Tarım Reformu Genel Müdürlüğü tarafından 17.06.2025 tarihli yazı ile bildirilmiştir.

Asil Listesi 18.06.2025 -24.06.2025 tarihleri arasında askıda kalmıştır.

25.06.2025 itibariyle hibe sözleşme evrakları alınmaya başlandı 25 Tarımsal Altyapı Projesi sahibi yatırımcı ile hibe sözleşmesi imzalandı.

Bu projeler kapsamında iş ve işlemler halen devam etmektedir. Projelerin tamamlanma süreci Kasım ayının son iş günü olan 28 Kasım tarihinde sona erecektir.

Yıllara Göre Destekleme Miktarları

Tarım Desteğinin Adı	2021	2022	2023	2024	TOPLAM
KKYDP (Makine + Ekipman)	1.667.000,000	1.286.414,00	10.337.135,56	1.122.187,1	14.394.736,66
KKYDP (Ekonomik Yatırım)	-	1.298.550,00	-	-	1.298.550,00
Uzman Eller Projesi	-	1.193.373,00	3.454.623,76	-	4.647.996,76
Genç Çiftçi Projesi	-	-	-	-	-
%60 Hibeli Arıcılık (Makine Alet +Ekipman Alımı) Desteği	910.098,00	-	-	-	910.098,00
TOPLAM	2.577,098	3.778.337	13.79.759,32	1.122.187,1	21.251.381,42

Gıda Ve Yem Şube Müdürlüğü

		Merkez	Çıldır	Damal	Göle	Hanak	Posof
İşletme Sayısı (Gıda+Yem)	1051 Adet	523	84	57	236	79	72
Üretim yapan işletme(Onay+Kayıt)	122 Adet	62	8	5	36	6	5
Perakende İşletme (Kayda Tabi)	840 Adet	436	66	46	170	63	59
Perakende Yem İşletme	90 Adet	25	10	7	28	12	8
Diğer (Kurum, Jand. Yemekhanesi, Gümrük, Mesken, Kayıtsız İşletme)	14 Adet	10	-	-	3	-	1

	TAPDK (Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığı)					
Toplam	Perakende Tütün	Perakende İçki	Toptan İçki	Açık İçki	Nargile Sunumu Yapanlar	Etil Alkol Toptan
442	322	97	2	17	4	-

2017-2025 Yılları İşletme Bazlı Denetim Sayıları

İşletme bilgileri	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025 (01.01.2025- 03.10.2025)
Üretim Yapan İşletme (Onay + Kayıt)	242	211	227	360	265	185	238	259	1100
Perakende İşletme (Kayda Tabi)	1139	1187	1170	1339	1459	1149	1055	1419	919
Perakende Yem İşletme	136	184	178	242	201	176	94	115	45
Birincil Üretim + Gıda Dışı Faaliyet Denetim Sayısı	-	-	35	59	82	97	17	6	2
Ocak – Ekim ayları arasında Toplam Denetim Sayıları	1517	1582	1610	2000	2007	1607	1404	1765	1147

2025 yılında yapılan denetimlerde 19 adet işletmeye toplam 1.514.335,00 TL idari para cezası uygulanmıştır.

		Merkez	Çıldır	Damal	Hanak	Göle	Posof
Onaylı Üretim Yapan İşletme Sayısı	40 Adet	15	3	1	1	19	1
Mandıra	30 Adet	6	3	1	1	18	1
Süt Toplama Merkezi	2 Adet	2	-	-	-	-	-
Et İşleme Tesisi	3 Adet	3	-	-	-	-	-
Kanatlı Parçalama Tesisi (Ardem)	1 Adet	1	-	-	-	-	-
Kesimhane	3 Adet	2	-	-	-	1	-

		Merkez	Çıldır	Damal	Hanak	Göle	Posof
Şartlı Onaylı Üretim Yapan İşletme Sayısı	1 Adet	-	1	-	-	-	-
Naim Senem Süt - Göksal SENEM	1 Adet	-	1	-	-	-	-

		Merkez	Çıldır	Damal	Hanak	Göle	Posof
Kayıtlı Perakende Gıda İşletmeleri	840 Adet	436	66	46	63	170	59
Yemekhane(Yerinde)	45 Adet	23	4	2	2	8	6
Lokanta-Restoran	95 Adet	55	7	5	5	13	10
Şarküteri	74 Adet	40	3	-	5	23	3
Kasap	19 Adet	7	-	-	3	7	2
Bakkal-Market	383 Adet	188	39	26	33	73	24
Kafe-Bar	14 Adet	9	-	1	-	2	2
Diğer-Gıda Satış	21 Adet	13	1	-	3	2	2
Manav	11 Adet	5	-	-	-	5	1
Unlu Ürünler Satış Yeri (Zaireci – Hububat Satış)	9 Adet	7	-	-	-	1	1
Kantin	26 Adet	17	-	1	-	7	1
Otel	19 Adet	13	-	-	-	4	2
Aktarlar	3 Adet	2	-	-	-	1	-
Büfe	3 Adet	2	-	-	1	-	-
Balık Satış Yeri	1 Adet	-	-	-	-	1	-
Fast Food	7 Adet	6	-	1	-	-	-
Çiğköfte (Diğer-Toplu Tüketim Yeri)	7 Adet	6	-	-	-	1	-
Gıda Deposuları/Toptancıları	6 Adet	3	-	-	1	2	-
Kahvehane-Çay Ocağı	79 Adet	27	12	9	8	19	4
Pastacılık Ürünleri – Toplu Tüketim	1 Adet	1	-	-	-	-	-
Kuru Yemişçiler	1 Adet	1	-	-	-	-	-
Takviye Edici Gıda Satışı	2 Adet	2	-	-	-	-	-

		Merkez	Çıldır	Damal	Hanak	Göle	Posof
Kayıtlı Üretim Yapan İşletme Sayısı	82 Adet	47	5	4	5	17	4
Yemekhane(Dağıtım)	10 Adet	9	-	-	-	1	-
Unlu Mamuller üretimi	20 Adet	17	-	1	-	1	1
Pasta, börek, hamur ve sütlü tatlılar üretimi	13 Adet	6	-	-	2	4	1
Ekmek ve Ekmek Çeşitleri üretimi	35 Adet	13	3	3	3	11	2
Bal, polen, arı sütü ve temel petek üretimi ve ambalajlama	2 Adet	2	-	-	-	-	-
Bulgur üretimi	2 Adet	-	2	-	-	-	-

		Merkez	Çıldır	Damal	Hanak	Göle	Posof
Yem İşletme Sayısı	93 Adet	27	10	7	12	29	8
Kayıtlı	75 Adet	19	8	7	11	22	8
Onaylı	13 Adet	4	2	-	1	6	-
Kayda ve Onaya Tabi Olmayan	5 Adet	4	-	-	-	1	-

		Merkez	Çıldır	Damal	Hanak	Göle	Posof
Gıda Dışı Faaliyet (Kurum, Gümrük, Mesken vb.)	2 Adet	1	-	-	-	-	1

Tarımsal Altyapı Ve Arazi Değerlendirme Şube Müdürlüğü

2025 Yılı Tarım Dışı Amaçlı Kullanım İzin Verilen Alanlar

FAALİYETLER	TALEP EDİLEN ALAN (ha)	İZİN VERİLEN ALAN (ha)	KANUN DAYANAĞI
AKARYAKIT İSTASYONU, YAŞAM VE TİCARET MERKEZİ	1,3237	1,3237	13.MADDE
EKOTURİZM AMAÇLI TESİS	1,9399	1,9399	13.MADDE
ÇILDIR İMAR PLANI	101,197	18,817	13.MADDE
POSOĞ AFET KONUTLARI İMAR PLANI	2,5381	2,5381	13.MADDE
ÇAY BAHÇESİ VE KIR KAHVESİ	0,4950	0,4950	13.MADDE
TİCARET ALANI YERİ	0,5483	0,5483	13.MADDE
ARI KIŞLATMASI EVİ	0,0099	0,0099	13.MADDE
TOKİ İMAR PLANI	1,7647	1,7647	14.MADDE
EV	0,0561	0,0561	13.MADDE
KURTARMA KAZISI ÇALIŞMASI	24,1012	24,1012	3. MADDE
TOPLAM	133,9739 (ha)	51,5939 (ha)	

Tarımsal Altyapı Ve Arazi Değerlendirme Şube Müdürlüğü

2025 Yılı Tarımsal Amaçlı Kullanım İzinleri

FAALİYETLER	TALEP EDİLEN ALAN (ha)	İZİN VERİLEN ALAN (ha)	KANUN DAYANAĞI
AHIR,SAMANLIK,ÇOBAN EVİ,KABA YEM DEPOSU	0,1025	0.1025	13.MADDE
AHIR,GÜBRE ÇUKURU	0,0170	0,0170	14.MADDE
ÇOBAN EVİ,AHIR,SAMANLIK,GÜBRE DEPOSU,KABA YEM DEPOSU	0,1105	0,1105	13.MADDE
ÇOBAN EVİ,AHIR,YEM DEPOSU,GÜBRE DEPOSU,FOSEPTİK	0,1456	0,1456	13.MADDE
AHIR VE GÜBRE DEPOSU	0,0762	0,0762	13.MADDE
AHIR,ÇOBAN EVİ,GÜBRE DEPOSU	0,2363	0,2363	13.MADDE
AHIR,SAMANLIK,ÇOBAN EVİ,GÜBRE DEPOSU	0,0920	0,0920	13.MADDE

Tarımsal ve tarım dışı amaçlı kullanım izinleri içerisinde gerek Bakanlığımızda gerekse İl Müdürlüğümüzde süreçleri devam eden dosyalar bulunmaktadır.
(Eksik evrak, Kurum görüşleri, Kurul Kararı, Bakanlık Olur'u vb. eksiklikler sebebiyle)

Tarımsal Altyapı Ve Arazi Değerlendirme Şube Müdürlüğü

2025 Yılı Tarımsal Amaçlı Kullanım İzinleri

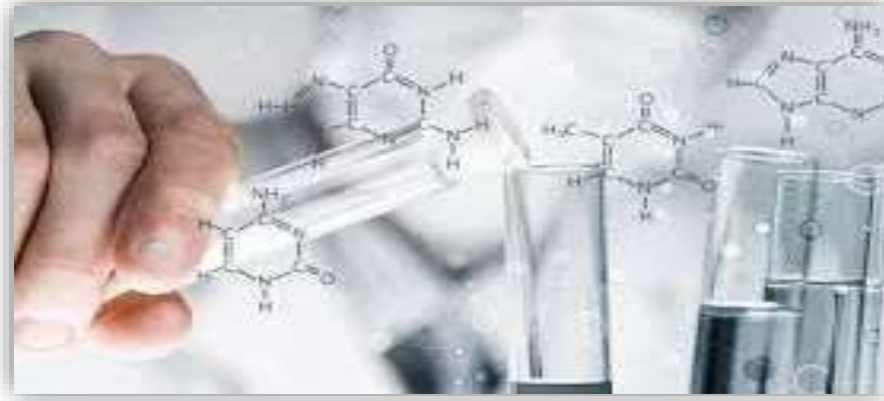
FAALİYETLER	TALEP EDİLEN ALAN (ha)	İZİN VERİLEN ALAN (ha)	KANUN DAYANAĞI
AHIR, ÇOBAN EVİ, GÜBRE DEPOSU	0,0875	0,0875	14. MADDE
AHIR, EV	0,1695	0,1695	13. MADDE
ARI KIŞLATMA EVİ	0,0060	0,0060	13. MADDE
AHIR, GÜBRE DEPOSU, SAMANLIK, ÇOBAN EVİ	0,2206	0,2206	13. MADDE
TOPLAM	1,2637 (ha)	1,2637 (ha)	

Tarımsal ve tarım dışı amaçlı kullanım izinleri içerisinde gerek Bakanlığımızda gerekse İl Müdürlüğümüzde süreçleri devam eden dosyalar bulunmaktadır. (Eksik evrak, Kurum görüşleri, Kurul Kararı, Bakanlık Olur'u vb. eksiklikler sebebiyle)

Vasıf Değişikliği Başvurusu

Başvuru Durumu	Adet	TOPLAM Alan(ha)
Olumlu Cevap	1	1,1023
Red İşlemi	0	0

SULARDA TARIMSAL FAALİYETLERDEN KAYNAKLANAN NİTRAT KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİNE YÖNELİK İYİ TARIM UYGULAMALARI KODU TEBLİĞİ' kapsamında su analizleri yapılmaktadır.

- Ardahan genelinde **19 numune** yer üstü ve **1 numune** yer altı olacak şekilde üç ayda bir olacak şekilde alınarak toplam **20 numune**de;
- nitrat, çözünmüş oksijen, pH, sıcaklık, orta fosfat, toplam fosfor ve toplam azot olmak üzere 7 parametrede analiz yapılmaktadır.

BÜYÜK OVA KORUMA ALANLARI

- 5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 14. maddesindeki “Tarımsal üretim potansiyeli yüksek, erozyon, kirlenme, amaç dışı veya yanlış kullanımlar gibi çeşitli nedenlerle toprak kaybı ve arazi bozulmalarının hızlı geliştiği ovalar; kurul ve kurulların görüşü alınarak, Cumhurbaşkanı kararı ile büyük ova koruma alanı olarak belirlenir.” ibaresine istinaden İlimiz bünyesinde ilan edilen 4 büyük ova bulunmaktadır.
- Kanun’un 14’üncü maddesi kapsamında **Ardahan ve Göle Ovalarının** 03.11.2016 tarih 05 nolu İl Toprak Koruma Kurulu ile büyük ova koruma alanı olarak ilan edilmesi kararlaştırılarak, 21.01.2017 tarihinde Bakanlar Kurulu Kararı ile büyük ova koruma alanı olarak ilan edilmiştir.
- **Samandöken Ovası** 08.06.2020 tarih 02 nolu İl Toprak Koruma Kurulu ile büyük ova koruma alanı olarak ilan edilmesi kararlaştırılarak, 22.10.2020 tarihinde Cumhurbaşkanı kararı ile büyük ova koruma alanı olarak ilan edilmiştir.
- **Çıldır Ovası** 16.05.2023 tarih 02 nolu İl Toprak Koruma Kurulu ile büyük ova koruma alanı olarak ilan edilmesi kararlaştırılarak, 15.11.2024 tarihinde Cumhurbaşkanı kararı ile büyük ova koruma alanı olarak ilan edilmiştir.

Büyük Ova Koruma Alanları

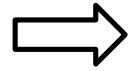
OVA ADI	KÖY SAYISI	TOPLAM ALAN(da)
ARDAHAN OVASI	27	152.413,44
GÖLE OVASI	25	183.937,179
SAMANDÖKEN OVASI	3	18.020
ÇILDIR OVASI	10	37.348

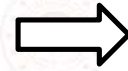
Koordinasyon Ve Tarımsal Veriler Şube Müdürlüğü

2025
(1 Ocak – 1 Eylül)

189 adet
Çiftçi Toplantısı &
Öğrenci Buluşması

8475
Kişiye Ulaştık

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

ARZ EDERİM.